

Ekološki dogovor je dobio podršku evroposlanika, ali mnogi sumnjaju da će se naći novac potreban da Evropa do 2050. postane klimatski neutralan kontinent

Samo dan pošto je Evropski parlament velikom većinom glasova prihvatio ambiciozni Evropski zeleni dogovor, čiji je cilj da Evropa do 2050. godine postane klimatski neutralan kontinent, Nemačka je saopštila da planira da do 2038. godine postane prva zemlja koja je zatvorila ne samo sve svoje nuklearne elektrane već i termoelektrane na fosilna goriva. Iako su planovi Evropske komisije (EK), kojima se predviđa da se u prvoj fazi do 2030. prepolovi emisija štetnih gasova, dobili podršku svih glavnih parlamentarnih frakcija u Evropskom parlamentu, mnogi se pitaju da li je moguće obezbediti bilion evra za takav radikalni privredni zaokret ka korišćenju obnovljivih izvora energije, koji najavljuje predsednica EK Ursula fon der Lajen. Iako Evropska komisija predlaže da čak četvrtinu narednog evropskog budžeta izdvoji za zaštitu životne sredine kako bi se umanjile posledice klimatskih promena, mnogi smatraju da novac za sada postoji samo na papiru.

Bitka za novi sedmogodišnji evropski budžet biće veoma teška, pogotovu kada u zajedničkoj kasi više ne bude novca Velike Britanije. Brisel insistira da članice uplaćuju više u zajednički budžet - 1,11 odsto nacionalnog BDP-a, a Evropski parlament predlaže čak 1,3 odsto. Ali, Nemačka, koja zna šta se sve dešava sa novcem koji završi u Briselu, ne odstupa od predloga da se u evropski budžet izdvaja samo jedan odsto BDP-a.

Fon der Lajenova je poručila da „zeleni dogovor” podrazumeva velike investicije koje će se pretvoriti u mogućnosti ulaganja. Po toj formuli, do famoznih bilion evra sa kojima bi Evropa postala „zeleni kontinent” došlo bi se na sledeći način: skoro polovina ovih sredstava obezbedila bi se iz evropskog budžeta, članice EU bi donirale 100 milijardi, a 300 milijardi evra bi iz džepa izvukao privatni sektor.

Ovakva računica ne uliva poverenje bivšem belgijskom ministru finansija Johanu van Overtveldtu, koji se nalazi na čelu komisije za budžet Evropskog parlamenta. On za portal „Politiko” kaže: „Taj predlog samo nosi cedulju sa cenom od bilion evra. Potpuno je nejasno iz kojih izvora će se obezbediti tolike pare. Protivim se recikliranju obećanja i novca.”

Za sada, jedino što je Evropska komisija konkretno ponudila članicama EU kako bi u narednom periodu zatvarale rudnike uglja i termoelektrane jeste 7,5 milijardi evra. Ovak novac bi se obezbedio iz narednog sedmogodišnjeg budžeta EU i nalazio bi se u posebnom fondu za pravednu tranziciju, koji bi bio namenjen državama i evropskim regionima koji najviše zavise od korišćenja fosilnih goriva.

Po ideji EK, ova sredstva, koja bi se koristila uglavnom za prekvalifikaciju radnika, trebalo bi da generišu dodatnih 100 milijardi evra investicija. Iz ovog fonda najviše bi trebalo da dobije Poljska (dve milijarde evra), koja se inače nije obavezala da će sprovesti Evropski zeleni

dogovor. Nemačka bi mogla da računa na 877 miliona evra, Rumunija 757 i Češka 581 milion evra.

Da bi mogle povući novac iz fonda, države bi trebalo da u dijalogu sa Evropskom komisijom izrade teritorijalne planove za pravednu tranziciju, u kojima će biti utvrđene teritorije kojima je potrebna pomoć. Za svaki dobijeni evro iz tranzicionog fonda EK, regioni bi trebalo da izdvoje 1,5 do tri evra iz takozvanog kohezijskog fonda.

Evropska komisija navodi nekoliko kriterijuma za raspodelu 7,5 milijardi evra koji se odnose na intenzitet emisije štetnih gasova koji izazivaju efekat staklene bašte, kao i na broj zaposlenih u industriji u tom području, proizvodnju uglja, treseta, ali i nafte iz uljnih škriljaca.

Priča kako će fond za pravednu tranziciju privući dodatnih 100 milijardi evra, za Svena Gigolda, stručnjaka za finansije nemačkih Zelenih, izgleda kao pravljenje kule u oblacima. Kako kaže za „Dojče vele”, čitava ta finansijska konstrukcija liči pomalo na takozvane Junkerove fondove iz prethodnog mandata EK, koji su stvarani s idejom da će evropski novac za oživljavanje posustale privrede biti kamenčić koji će izazvati pravu lavinu investicija iz drugih izvora.

Izvor: politika.rs